

Erfa-gruppe på alle fire

Først blev der snakket fast og løst om pløjefri dyrkning i sjællandsk erfa-gruppe, og bagefter gik jagten ind på alle de organismer, som er super vigtige i et sundt dyrkningssystem

Erfa-gruppen er kommet i marken og snakker blandt andet om bekæmpelse af væselhale og andre græsser. Det er svært at vælge den bedste strategi, men en mild vinter gør, at græsserne vokser sig temmelig store.

Først stod de op, så lå de på alle fire med hovederne tættere på jorden end bagdelene. Forbipasserende må have undret sig over, hvad den flok mænd mon foretog sig ude i Søren Ilsøes mark?

Man kunne få den tanke, at de ledte efter guld. Og ja, det var faktisk også det, de kiggede efter i overført betydning. Jagten var nemlig gået ind på alle de mindre organismer, der lever på og under jordens overflade.

Fredag 25. april var 10 medlemmer af en mange-årig sjællandsk erfa-gruppe troppet sammen til møde hos et af gruppens medlemmer, Søren Ilsøe.

Som sædvanlig startede de med en kop kaffe, som gav tid til at drøfte siden sidst og nyt i marken - og som afslutning værtens præsentation af sin aktuelle situation.

Både faglige og drilske bemærkninger fløj i luften, inden turen gik i bilerne for at køre en rundtur.

De besværlige græsser

Søren Ilsøe har i alt 274 hektar, og af dem er de 110 hektar tilsæet med vinterhvede - i år sorterne KWS Dacanto og Mariboss.

- Det gik galt med bekæmpelsen af væselhale i 2013. Jeg skulle have været

efter den i efteråret 2012. Det var en fejl, erkender Søren Ilsøe.

Det var forud for vårbyg i 2013, at der burde have været sprøjtet i efteråret med glyfosat.

- Jeg havde planlagt en forårssprøjtning inden såning. Men perioden med barfrost afsved bladmassen på væselhale således, at der ikke var noget grønt at sprøjte på.

- Derfor havde forårssprøjtningen med glyfosat ingen virkning på væselhale, og der kom genvækst og frøproduktion i vårbyggen.

- Omvendt i år, hvor jeg burde have sprøjtet i foråret, for her var vinteren været mild, konstaterer han.

Han har desuden foretrukket at bruge Broadway i splitsprøjtning om foråret. Men et andet medlem af erfa-gruppen mente, at det måske er bedre at slå til væselhalen med en kraftig dosering frem for to lavere doseringer.

- Til efteråret vil jeg nok bruge Boxer plus Stomp og vente med Broadway til foråret, forklarede Søren Ilsøe.

Han var heller ikke i tvivl om, at det er svært at finde den optimale opskrift på at bekæmpe væselhale og andre grove græsser. Forholdene er jo forskellige fra år til år.

Halmen må gerne pakke

Høsten 2013 gav en god vårbyg, som også avlede en masse halm. Hos Søren Ilsøe tog mejetærskerens snitter sig af den første fordeling af halmen. Bagefter blev der kørt over med halmstriglen.

- Det gør ikke noget, at halmen pakker helt til i striglen. Man skal bare køre videre uden at løfte den i foragrene.

- På den måde får man halmen godt fordelt, forklarede han.

Hvis der er problemer med agersnegle i markerne, kan flere overkørsler med striglen blive nødvendige.

I øvrigt sår Søren Ilsøe med tandskær, som ikke trækker halm med ned i sårillerne.

Det gør skiveskær i langt højere grad.

- Men jeg kunne godt tænke mig at prøve skiveskær om foråret, hvor halm ikke er en udfordring, fortalte han.

De glubske rovdyr

Normalt tramper vi bare henover jorden - eller kører med vores store maskiner. At der foregår en slags massakre under vores fødder eller dæk, tænker vi normalt ikke over. Men de fleste af de tusindvis af insekter og mange arter, der lever lige oven på eller lige under jordens overflade, bryder sig næppe om at blive trådt eller kørt på.

Men vi ser dem jo normalt heller ikke,

fordi de er ret små. Man skal helt ned på knæ og have øjnene godt med sig for at se dem.

- Her er en lille en, som er helt grøn på oversiden, lyder det fra en i erfa-gruppen.

Et andet insekt laver et ordentligt rejehop. Så det er en springhale, som den hedder på dansk.

- De er næsten alle sammen rovdyr, konstaterer seniorforsker Paul Henning Krogh. Sammen med sin kollega, miljøtekniker Zdenek Gavor, arbejder han på Aarhus Universitet og er i dagens anledning taget til Sjælland for at mødes med erfa-gruppen for at se efter insekter og regnorme.

I løbet af kort tid bliver der blandt andet også fundet løbebiller og tusindben samt flere arter, som ingen umiddelbart kan bestemme.

Heldigvis nøjes alle disse arter med at spise for eksempel lus og andre skadedyr, mens de slet ikke spiser af planterne. Nogle af dem, som springhalerne, er dog ikke rovdyr, men spiser henfaldne planterester og mikroorganismer.

- Så de er alle nyttedyr i en mark, fastslår de to eksperter.

Regnorme med banditbriller

Regnorme er både hun og han. Men de skal møde en anden regnorm for at kunne parre sig - og ifølge oplysninger på internettet er de først to hanner, der møder hinanden for at udveksle sæd. Herefter transporterer de deres egne æg i et rør af slim på deres yderside ned til sæden, som lukkes ud til æggene.

Til slut kravler regnormen helt ud af røret af slim, som bliver til de kokoer, man finder i jorden. Herinde bliver æggene til små regnorme, som kommer ud i jorden, når tid er. Så mangler de bare at vokse sig store på alt det gode mad i form af planterester, som landmanden har efterladt på jordens overflade til dem. Uden tilstrækkelig med føde bliver der selvfølgelig ingen eller kun få regnorme.

En del af nogle regnormes kønsorganer hedder i øvrige banditbriller.

Selvom regnorm ligner hinanden, er det en smal sag for Zdenek Gavor at kende

forskel. Han dupper lidt på dem med en fingerspids, og så kommer deres navn. Hos Søren Ilsøe var der på et sted i marken med vårbyg, hvor der havde været en efterafgrøde med fire arter, nok omkring 500 regnorm på en kvadratmeter. - Vi siger normalt, at der skal være 100 pr. kvadratmeter i en god jord. På den pløjet jord, hvor alt bliver fjernet, er der måske ned til 10 pr. kvadratmeter. - Så her er der rigtig mange, konstaterer Paul Henning Krogh.

Af Niels Damsgaard Hansen, ndhtxtfoto

Hvad er der på overfladen af springhaler, biller og andre rovdyr, der især lever af skadedyr? Paul Henning Krogh fra Aarhus Universitet sidder i ternet skjorte og med brillerne i panden.

 AMAZONE

Cenius stubharve - allrounderen til alle opgaver

Cenius stubharve - et redskab, tre funktioner:

1. Jorden løsnes og opblandes fra 8 - 30 cm arbejdesdybde
2. Tandsporsudjævner med disc eller fjedertand
3. Pakning og dybdestyring med pakvalser

**Cenius fås i 3, 3,5, 4, 6 & 7 meter
- liftophængt eller bugseret**

Brøns Maskinforretning

Tingvej 12 · 6780 Skærbæk · Tlf. 74 75 31 12 · www.brons-amazone.dk

Optimal sprøjtning og højeste nettomerudbytte.

Bumper 25 EC er den ideelle blandingspartner fra Adama til svampesprøjtningerne i korn. Der opråb god effekt ved præventiv anvendelse på relevante sygdomme samt god effekt ved anvendelse mod konstaterede angreb af DTR i hvede.

KONTAKT:

Niels Jacob Jakobsen Tlf. 2018 6017
Lars Kruse Andersen Tlf. 5124 9070

ADAMA

Nogle arter regnorme i Danmark

1. Blå orm (*Octolasion cyaneum*, op til 10 cm); laver tværgange i jorden i løvskove og græsenge.
2. Grå orm (*Aporrectodea tuberculata*, op til 13 cm); laver tværgange i jorden i løvskove og agerjord.
3. Grøn orm (*Allolobophora chlorotica*, op til 7 cm); laver løse gange i fugtig, leret jord, i skovmuldjord og kompostbunker.
4. Stor regnorm (*Lumbricus terrestris*, op til ca. 20 cm) med to kokoner (disse er dannet af ormen, og heri udvikles ormens æg); laver lodrette gange i muldrig jord og findes også i kompostbunker.
5. Rosa orm (*Aporrectodea rosea*, op til 4 cm); laver tværgange lige under overfladen i fugtig, leret jord og findes også i havejord.
6. Brandorm (*Eisenia fetida*, op til 8 cm); lever i løvlaget over jorden eller i jordskorpen, især i kompostbunker og nær møddinger.

Kilde: Den store danske - Gyldendals åbne encyklopædi.

Med dette apparat kan man måle, hvor hård jorden er ned gennem profilen til en meters dybde.

En blok jord er gravet op og lagt på bordet til nærmere undersøgelse af Paul Henning Krogh (mf) og Zdenek Gavor, miljøtekniker fra Aarhus Universitet.

Der er mange arter af regnorme, og Zdenek Gavor er hurtig til at navngive dem og forklare, hvordan han kan se, hvad det er for nogle.

Her har en regnorm foret sin gang med muld i råjorden cirka 40 cm under overfladen..

En lille rund kokon rummer æggene fra regnormen. Kononnen ligger i jorden i tre – fire måneder, hvorefter den klækkes den til nye regnorm.

Her er underjorden anderledes, men også i den har regnormen foret sin gang med muld. På den måde øges mængden af kulstof længere nede i jordprofilen.

